

Riktlinjer mot korrupsion

KF § 26/2012, Dnr KS 2011/355

Riktlinjer mot korruption för Vansbro kommun

1. Allmänt

Korruption är en juridisk term som avser missbruk av förtroendeställning för egen vinning, främst genom tagande av mutor eller givande av mutor (bestickning).

Offentlig förvaltning arbetar på medborgarnas uppdrag, anställda har därmed ett särskilt ansvar mot medborgarna att bekämpa mutor och andra former av korruption samt att i övrigt upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet.

2. Lagrum

Lagregler om mutor och bestickning finns i brottsbalken. De omfattar alla arbetstagare, oavsett om de är anställda i offentlig eller privat tjänst och oberoende av befattning eller anställningsform. Reglerna omfattar även förtroendevalda (20 kap. 2 § brottsbalken).

Mutbrott begås när en arbetstagare eller uppdragstagare för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning. Att begära en muta eller att låta sig bli utlovad en muta är också mutbrott.

Bestickning är att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig belöning till arbets- eller uppdragstagare. Att acceptera en begäran från en tjänsteman eller förtroendevald om att få en otillbörlig förmån är också bestickning (17 kap. 7 § brottsbalken).

De rättsfall som finns visar att det ställs stora krav på förtroendevalda och offentligt anställda när det gäller förhållningssättet till erbjudanden av olika slag. Detta gäller i särskilt hög grad dem som sysslar med myndighetsutövning, upphandling, entreprenader och avtalsförhandlingar.

3. Riktlinjer

Det grundläggande förhållningssättet för Vansbro kommuns förtroendevalda och anställda ska vara att inte ta emot (eller ge) gåvor eller andra förmåner i sin tjänsteutövning. Det finns emellertid situationer där det inte kan anses otillbörligt att ta emot (eller ge) en mindre gåva eller förmån, nämligen i sådana situationer där mottagandet eller givandet ligger inom ramen för allmänt godtagbara umgängesformer.

I bilaga redovisas olika exempel som ska underlätta vid avgörandet om vad som kan vara tillåtet och vad som kan vara straffbart. Det behöver inte bevisas att man påverkats av ett erbjudande för att det ska föreligga ett mutbrott. Det räcker med att man objektivt sett skulle kunna tänkas bli påverkad av förmånen. Kommunens anställda ska alltid informera närmaste chef om de erbjudanden man får.

Om anställda bryter mot dessa riktlinjer riskerar man disciplinära åtgärder och ytterst att förlora sin anställning i kommunen.

Vid osäkerhet om vad som gäller, ta kontakt med personalchefen eller kommunchefen.

Måltider

Om förtroendevalda eller anställda bjuds på måltider ska det ha ett naturligt samband med uppdraget/arbetet och vara av typen enklare arbetsmåltid eller liknande. Måltiderna i sig ska inte vara det huvudsakliga skälet till att man träffas och det får bara röra sig om någon enstaka måltid från ett och samma företag sett över en ettårsperiod.

Visning av projekt

Om ett företag vill visa ett i sammanhanget relevant projekt och bjuda på en enklare arbetsmåltid är detta normalt tillåtet.

Kundträffar

Om ett företag som kommunen handlar med bjuder på en kundträff är det normalt tillåtet att delta om syftet med träffen är att utbyta information. Om det vid träffen förekommer viss underhållning och bjuds på enklare arbetsmåltid är det i regel godtagbart. Det är dock viktigt att huvudsyftet är just informationsutbyte, inte nöje.

Studieresor, konferenser

Om ett företag inbjuder till en konferens eller studieresa skall kommunen betala för resa och logi. Ett riktmärke är att det bör vara minst 6 timmars arbete per dag. Det ska alltid finnas en konferensplan och en dagordning som tydligt visar detta.

Rabatter, lån

Rabatter och liknande erbjudanden ska godkännas av kommunchef eller kommunstyrelsens ordförande för att godtas.

Fritidsaktiviteter

Det kan förekomma att förtroendevalda eller anställda i kommunen får erbjudanden i tjänsten om att fritt eller till subventionerat pris delta i olika evenemang på fritiden. Det kan vara fråga om att resa, att låna en sportstuga/segelbåt eller om aktiviteter typ golftävlingar. Detta ska man alltid tacka nej till när det finns en arbetsrelation.

Gåvor och andra förmåner från externa parter.

I princip ska man inte ta emot gåvor från företag eller andra externa parter. I samband med högtidsdagar och jul kan gåvor i viss utsträckning accepteras. Förutsättningen är att det har varit ett affärsförhållande eller en relation mellan givaren och mottagaren som pågått en längre tid. Gåvorna bör inte vara värda mer än 1,5 procent av prisbasbeloppet (ca 640 kronor år 2011) när det gäller 50- och 60- årsdagar samt när en förtroendevald/tjänsteman avtackas. Julklappar till ett värde av högst 1,5 procent av prisbasbeloppet (ca 640 kronor år 2011) kan godtas som gåva till enskild förtroendevald/tjänsteman. Penninggåvor ska överhuvudtaget inte tas emot.

Gåvor och andra förmåner från vårdtagare och elever

Förtroendevalda och anställda inom vårdområdet måste vara särskilt vaksamma om vårdtagaren eller anhöriga vill ge belöning för ett gott utfört arbete.

För att upprätthålla kravet på lika vård och lika bemötande inom omsorgen, måste var och en omedelbart säga ifrån vid sådana tillfällen. Om en vårdtagare vill lämna gåvor av enklare slag t.ex. tårter och chokladaskar skall dessa gå till arbetsplatsen kollektivt och inte till enskilda anställda. Rena penninggåvor ska dock aldrig tas emot.

Om exempelvis en anställd får veta att en vårdtagare tänker testamentera egendom till honom eller henne så skall den anställde omedelbart klargöra för testatorn (vårdtagaren) att han eller hon inte får ta emot förordnandet. Den anställde bör avhålla sig från varje handlande som av testatorn kan uppfattas som ett samtycke till förordnandet.

Gåvor till lärare m.fl. från enskilda elever bör i princip inte tas emot om gåvan inte är av obetydligt värde. Gåvor från elever/föräldrar kollektivt i samband med terminsavslutningar bör inte tas emot om de är värda mer än 1,5 procent av prisbasbeloppet (ca 640 kronor år 2011).